

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS
TARŠOS PREVENCIJOS IR LEIDIMŲ DEPARTAMENTO
UTENOS SKYRIUS**

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898.
Skyriaus duomenys: Metalų g. 11, LT-28217 Utena, tel. (8 389) 68 784, faks. 8 7066 2000, el.p. utenos.skyrius@aaa.am.lt,
<http://gamta.lt>.

V. Žulio firmai „Kumponas“

2014-12-03

Nr. (15.7)-A.4-7886

Į 2014-10-01

Nr. prašymą

Kopija

2014-11-12

Adresatams pagal sąrašą

**ATRANKOS IŠVADA DĖL ŽALVARIŲ VANDENS MALŪNO UŽTVANKOS IR
TVENKINIO SUTVARKYMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO**

1. Informaciją atrankai pateikė – V. Žulio firma „Kumponas“, Kalvarijų g. 98-18, 08211 Vilnius, tel./faks. (8 5) 275 7764, el.paštas: kumponas@centras.lt ir UAB „Daugėla“, Žalgirio g. 90, 505 kab., 09303 Vilnius, tel./faks. (8 5) 273 3385, el. paštas: daugela@daugela.lt.

2. Planuojamos ūkinės veiklos organizatorius – Tomas Kontautas, Juozapavičiaus g. 9A-88, 09311 Vilnius, tel. 8 687 32239, el. paštas: Tomas.Kontautas@sorainen.com.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas – Žalvarių vandens malūno užtvankos ir tvenkinio sutvarkymas.

4. Planuojamos ūkinės veiklos vieta – Molėtų r. sav., Giedraičių sen., Žalvarių k., Grabuostos g. Nr. 23 ir Nr. 25 (žemės sklypai kadastro Nr. 6277/0003:506 ir Nr. 6277/0003:505). Artimiausia saugoma teritorija – Žalvarių geologinis draustinis yra nutolusi nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos 0,94 km. Numatoma atsatyti užtvanka pastatyta ant Grabuostos upės. Vandens malūno ir užtvankos vieta yra 0,54 km atstumu nuo išteklėjimo iš Grabuosto ežero.

5. Planuojamos ūkinės veiklos aprašymas – Planuojamą ūkinę veiklą sudarys Žalvarių vandens malūno pastato atstatymas įrengiant gyvenamąjį namą, vandens pertekliaus pralaidos įrengimas ir tvenkinio išvalymas (aplinkos sutvarkymas). Žalvarių vandens malūnas (unikalus kodas kultūros vertybių registre- 21373) yra valstybės saugomas, regioninio reikšmingumo kultūros paveldo objektas. Vertingųjų savybių pobūdis – inžinerinis (lemiantis reikšmingumą, tipiškas), architektūrinis (lemiantis reikšmingumą, svarbus), kraštovaizdžio. Malūnui, užtvankos ir tvenkinio sutvarkymui yra išduotos Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Utenos teritorinio padalinio tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygos.

Numatomas tvarkyti tvenkinys pailgos formos, uždumblėjęs. Pagal informacijoje atrankai pateiktą tvenkinio išilginį pjūvį dumblo sluoksnio storis vietomis net tris kartus viršija vandens gylį. Krantų šlaitai nuožulnūs, apaugę pavieniais medžiais. Dėl esamų nesandarumų užtvankoje vandens lygis tvenkinyje žemas ir nepastovus. Žemių užtvankos ilgis apie 45 m. Šiuo metu vandens pertekliui iš tvenkinio praleisti įrengta vamzdinė pralaida iš g/b 1,2 m diametro vamzdžių. Pralaida šiuo metu yra išplauta, į žemutinį bjefą išplauta dalis pylimo. Vandens pertekliaus pralaida avarinės būklės, susiformavusi išgrauža gali sukelti pavojų žmonių saugumui.

Kadangi šiuo metu tvenkinio vanduo nenaudojamas ir reguliuoti jo vandens lygį nėra galimybių, numatoma įrengti nereguliuojamą vandens pertekliaus pralaidą. Vandens perkelti pralaidą – slenkstį numatoma atstatyti pagal malūno 1963 m. inventorizacijos brėžinį. Slenkstį numatoma įrengti iš lauko akmenų, atraminę sienutę įrengti iš monolitinio gelžbetonio, užslenksts ramino šulinį numatoma rengti iš akmenbetonio. Per slenkstį numatyta atstatyti medinį tiltelį ant

metalinų sijų, įrengti medinius turėklus. Nuvedimo kanalas apkontūruojamas medinių kuolų perkala ir sutvirtinamas akmenimis. Gruntas šalia rūšio langų nukasamas išplanuojamas žemės paviršius su nedideliu nuolydžio link nuvedimo kanalo ir sutvirtinama akmenų grindiniu. Rūšio pamatai atkasami, suremontuojama apsauginė betoninė sienutė įrengiant papildomą hidroizoliaciją. Ar tikslinga rengti žemių užtvankos drenažą, bus tikslinama projektavimo metu. Tvenkinio valymui pasirinkta mažiausią poveikį aplinkai daranti alternatyva – valymas nuleidus tvenkinį, panaudojant ne žemsiurbę, o ekskavatorių ir buldozerį. Kadangi jis bus kasamas iš nuleisto tvenkinio, jo sausinimui laikinų sėsdintuvų įrengti nereikės. Numatoma, kad iš valomo tvenkinio (0,4225 ha ploto) bus iškasta apie 8 000 m³ dumblo. Iškastas gruntas buldozerio pagalba bus sustumiamas į laikino sandėliavimo vietą, kuri numatyta dešinėje tvenkinio pusėje už apsauginės juostos ribos. Iškasto dumblo galutinio sutvarkymo klausimai bus sprendžiami rengiant techninį ar techninį darbo projektą, atlikus dumblo kokybės tyrimus ir užtikrinus, kad bus laikomasi visų aplinkosauginių reikalavimų, nustatytų dirvožemio ir (ar) grunto kokybei. Tvenkinio valymo darbų metu gali susidaryti ir organinės atliekos (meldai, žolės, augalijos šaknys), kurios bus laikinai sandėliuojamos pakrantėje, o išdžiūvus išvežamos į artimiausią biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų surinkimo aikštelę. Buitinės atliekos (plastmasė, stiklas, padangos, kt.), iš pakrančių rankiniu būdu surinktos, išrūšiuotos šiukšlės bus atiduodamos atitinkamas atliekas tvarkančioms įmonėms. Darbų metu susidariusios statybinės ir griovimo atliekos bus išvežamos į statybinių atliekų saugojimo ir perdirbimo aikštelę.

Dėl tvenkinio valymo darbų galima nereikšminga trumpalaikė tarša skendinčiomis medžiagomis upės ruožui žemiau užtvankos. Valymo metu sujudinus dugno nuosėdas skendinčių medžiagų koncentracija valomos akvatorijos vandenyje gali padidėti iki 150 mg/l. Tačiau, kaip rodo iki šiol valytų tvenkinių patirtis, skendinčių medžiagų padidėjimas būna trumpalaikis – jų koncentracija vandenyje per valandą sumažėja apie 50%, o per kelias paras nuo darbų pabaigos pasiekia foninį lygį. Veiklos metu bus užtikrintas gamtosauginio debito praleidimas.

Šiuo metu į malūno pastatą nėra nutiesti inžinerinės infrastruktūros tinklai: pastate nėra elektros, vandentiekio, kanalizacijos. Rekonstruojant pastatą bus projektuojamas naujas elektros įvadas, numatomas prisijungimas prie UAB „Molėtų vanduo“ vandentiekio tinklų. Buitinių nuotekų tvarkymui numatoma pastatyti tipinius iki 1,2 m³/d našumo buitinių nuotekų valymo įrenginius, išvalytas nuotekas išleidžiant į infiltracijos šulinį. Šildymas numatomas geoterminio katilo pagalba, planuojamas vertikalusis geoterminis šildymas.

Papildomi įrenginiai ar statiniai nenumatomi.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas- Planuojamos ūkinės veiklos vieta nepatenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas. Artimiausia „Natura 2000“ teritorija yra Vilkaraisčio miškas (LTMOL0012) nutolusi nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos 1,88 km atstumu. Planuojamos ūkinės veiklos vykdymas neturės įtakos šiai teritorijai.

6. Pastabos, pasiūlymai:

6.1. Apie šią atrankos išvadą planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) privalo pranešti visuomenei, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 patvirtinto „Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo“ reikalavimais ir raštu informuoti Aplinkos apsaugos agentūros Taršos prevencijos ir leidimų departamento Utenos skyrių apie pranešimo paskelbimą minėtame tvarkos apraše nurodytose visuomenės informavimo priemonėse bei pateikti su visuomenės informavimu susijusių dokumentų bei skelbimų kopijas.

6.2. Vykdomos veiklos metu paaiškėjus, kad daromas didesnis poveikis aplinkai už PAV atrankoje pateiktus arba teisės aktuose nustatytus rodiklius, veiklos vykdytojas privalės nedelsiant taikyti papildomas poveikį aplinkai mažinančias priemones.

6.3. Vandens lygis tvenkinyje gali būti žeminamas tik gavus leidimą vadovaujantis Leidimų pažeminti vandens lygį tvenkiniuose ir užtvenktuose ežeruose išdavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. D1-695 „Dėl leidimų pažeminti vandens lygį tvenkiniuose ir užtvenktuose ežeruose išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

6.4. Tvenkinio valymo ar užtvankos sutvarkymo darbų nevykdyti žuvų neršto ir migracijos laikotarpiais.

6.5. Vandens telkinių apsaugos juostoje neįrengti atliekų saugojimo vietų.

6.6. Vykdam darbus užtikrinti, kad statybinės atliekos, naftos produktai iš mechanizmų nepatektų į vandens telkinius.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą:

7.1. Planuojama ūkinė veikla nėra nei „Natura 2000“ ekologinio tinklo nei saugomoje teritorijoje.

7.2. Veiklos metu bus užtikrintas Grabuostos upės gamtosauginio debito pralaidumas.

7.3. Dėl tvenkinio valymo ir tvenkinio hidrotechninių statinių rekonstrukcijos nesikeis normaliai patvenktas vandens lygis (NPL) tvenkinyje ir tvenkinio pakrantės apsaugos juosta ir zona.

7.4. Po rekonstrukcijos bus sutvarkyti hidrotechniniai statiniai, kurie šiuo metu yra avarinės būklės, bus pašalinta grėsmė žmonių saugumui.

7.5. Išvalius tvenkinį ir sutvarkius pakrantės ruožą bus pagerinta vandens kokybė, kraštovaizdis ir bendra aplinkos būklė.

8. Priimta atrankos išvada – atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 6 dalimi, priimta atrankos išvada: pagal atrankos išvadai pateiktą informaciją planuojamai ūkinei veiklai – Žalvarių vandens malūno užtvankos ir tvenkinio sutvarkymui – poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Atrankos išvada dėl poveikio aplinkai vertinimo galioja 3 metus nuo atrankos išvados viešo paskelbimo dienos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio nuostatomis suinteresuota visuomenė per 20 darbo dienų nuo atrankos išvados paskelbimo dienos turi teisę Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka teikti atsakingai institucijai, šiuo atveju Aplinkos apsaugos agentūrai, pasiūlymus persvarstyti atrankos išvadą, o planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas), poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas, poveikio aplinkai vertinimo subjektai per 10 darbo dienų nuo atrankos išvados gavimo dienos turi teisę pateikti atsakingai institucijai motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą.

Taršos prevencijos ir leidimų departamento
Utenos skyriaus vedėja

Loreta Jovaišienė

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS TARŠOS PREVENCIJOS IR LEIDIMŲ
DEPARTAMENTO UTENOS SKYRIAUS 2014-12-03 RAŠTO NR. (15.7)-A4- 7886
ADRESATŲ SĄRAŠAS**

Molėtų rajono savivaldybės administracija,

Vilniaus g. 44, 33140 Molėtai
Tel. (8 383) 54 761, faks. (8 383) 51 442
El. p. savivaldybe@moletai.lt

Utenos apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba

Molėtų priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba

Vilniaus g. 9, 33144 Molėtai
tel.: (8 383) 51185, faks. (8 383) 51701
el. p.: moletai.pgt@vpgt.lt

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos

Utenos teritorinis padalinys,

Utenio g. 5, 28248 Utena
Tel./Faks. (8 389) 59748
El.p. utena@heritage.lt

Utenos visuomenės sveikatos centro Molėtų skyrius

Vilniaus 74, 33140, Molėtai
tel. (8 383) 52 334, faks. (8 383) 52 334
el. p. moletai@utenosvsc.sam.lt

UAB „Daugėla“,

Žalgirio g. 90, 09303 Vilnius,
tel./faks. (8 5) 273 3385,
el. p.: mindaugas@daugela.lt.

Žiniai:

Aplinkos ministerijos Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentui

El. p. utena@urd.am.lt